

Platform voor de
InformatieSamenleving

public.---.
...spaces
internet for the common good

Naar meer Digitale Autonomie – Nederland in Europese digitale kopgroep

**Inzet op digitalisering als hefboom voor
groei, kennis en verdienvermogen**

Nederland op een kantelpunt

Digitale technologie is onze nieuwe brandstof – essentieel voor economie, veiligheid en democratie, maar grotendeels geïmporteerd. Zonder eigen rekenkracht, diensten, kennis en infrastructuur verliezen we de grip op onze groei én onze waarden en staat onze veiligheid onder druk.

Wij scharen ons daarom achter de oproep van Peter Wennink¹ om digitalisering een van de speerpunten van toekomstige groei te maken, maar wij voegen daaraan toe dat dit op een verantwoorde manier moet gebeuren: met respect voor publieke en maatschappelijke waarden, zodat niet alleen ons verdienvermogen toeneemt, maar ook onze democratische, maatschappelijke én individuele belangen beter worden beschermd.

Het voorstel: Actieplan Digitale Autonomie

Wij stellen een Actieplan Digitale Autonomie voor, waarin overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties samenwerken aan één nationaal en Europees doel: herwin zeggenschap, verbeter concurrentievermogen, versterk innovatie, behoud en versterk Europees menselijk kapitaal én borg publieke waarden.

Uitvoering van dit Actieplan versterkt de Nederlandse concurrentiepositie in huidige en toekomstige Europese initiatieven, vermindert de eenzijdige afhankelijkheid van niet-Europese actoren, stimuleert innovatie, en leidt tot een betere borging van publieke waarden en bescherming van onze democratische rechtsstaat.

Uitvoering moet leiden tot een beter verspreide toegang tot kennis, garanties voor de pluriformiteit van onze informatiesamenleving. Principes van openheid, privacy, respect voor intellectueel eigendom, digitale duurzaamheid en transparantie rond algoritmevorming zijn leidend bij de keuzes die in het Actieplan worden gemaakt.

Het Actieplan bestaat uit drie lijnen:

1. Investeer in innovatie en kennis

- Maak structureel middelen vrij voor de opbouw en doorontwikkeling van sleuteltechnologieën die cruciaal zijn voor het Nederlandse en Europese verdienvermogen en de strategische autonomie, waaronder AI, cloud, rekenkracht en semiconductors, met ruimte voor andere essentiële technologieën zoals quantum, netwerktechnologie en cybersecurity. Daarbij is een realistisch en gefaseerd investeringspad nodig, met een onderbouwde startinvestering en een groeipad voor de jaren daarna.
- Maak gebruik van Europese wetgeving op het gebied van data, duurzaamheid en cybersecurity als vliegwiel voor verantwoorde groei, en zie toe op stevige en consistente naleving van het Europese digitale regelgevingskader. Daarbij is er bijzondere aandacht voor transparantie, keuzevrijheid, interoperabiliteit en eerlijke concurrentie op digitale markten, zodat publieke waarden beter worden geborgd en ruimte ontstaat voor Europese en maatschappelijke alternatieven.

¹ https://www.rapportwennink.nl/downloads/rapport_wennink_12december2025.pdf

2. Kies voor autonomie in beleid en inkoop

- Zet de investeringskracht van de publieke sector en overheid in als launching customer voor Europese technologie, voortbouwend op de constatering van BZK dat tot 2030 ongeveer € 1 miljard per jaar extra nodig is om de digitale basis (o.a. cloud, AI en cyberveiligheid) te versterken².
- Pleit in Europees verband voor aanpassing van de aanbestedingsregels zodat autonomie, duurzaamheid, continuïteit en, indien nodig, publieke controle over essentiële diensten worden meegewogen.
- Vraag bestuurders in publieke én private sector om zich te verantwoorden over de digitale autonomie van hun organisatie, in lijn met de Corporate Governance Code, ESRS-standaarden en de parlementaire lijn zoals uiteengezet in de initiatiefnota *In de wolken* (Six Dijkstra, Kathmann)
- Stimuleer bundeling van vraagkracht via koepels als CIO Platform, VNO-NCW en MKB-Nederland om de markt voor Europese digitale oplossingen te versterken.

3. Bouw een robuuste en duurzame digitale infrastructuur

- Ontwikkel nieuwe modellen, bijvoorbeeld met licenties, voor publiek-private investeringen in een toekomstbestendige en resistente infrastructuur van glasvezel, zeekabels en datacentra, verspreid over het land.
- Stimuleer de ontwikkeling en het gebruik van veilige, duurzame en circulaire hardware en software, met eisen aan repareerbaarheid, energiegebruik en herbruikbaarheid.

In lijn met kabinetsbeleid

Het Actieplan is gebaseerd op drie recente kabinetsstukken: de Agenda Digitale Open Strategische Autonomie³, de werkagenda Waardengedreven Digitaliseren⁴, en de Nationale Digitaliseringsstrategie⁵. Het plan is in lijn met de Europese investeringsagenda zoals voorgesteld in het rapport Draghi⁶ en verder uitgewerkt in het Eurostack-initiatief⁷. Uitvoering veronderstelt geen 'Alleingang', maar nauwe samenwerking met Europese partners om de noodzakelijke schaalvoordelen te realiseren. Dit plan kan ten slotte worden gezien als een uitwerking van de voorstellen van Peter Wennink.

Handelingsperspectief: Nederland als voortrekker

De geopolitieke urgentie is groot. Europa kan zich geen nieuwe digitale achterstand veroorloven. Nederland beschikt over de kennis, schaal en samenwerkingscultuur om een van de koplopers te zijn.

Wij roepen de informateur op om een minister voor Digitale Zaken te benoemen, met eigen budget en mandaat, die verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van dit Actieplan.

² [Tijd voor digitale versnelling: extra investeringen noodzakelijk | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/10/17/bijlage-agenda-dosa-tgpdfa)

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/10/17/bijlage-agenda-dosa-tgpdfa>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/12/22/geactualiseerde-werkagenda-waardengedreven-digitaliseren-2024>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/07/04/nederlandse-digitaliseringsstrategie>

⁶ [The Draghi report on EU competitiveness](#)

⁷ [EuroStack | Building Europe's digital future](#)

Ten slotte

Dit plan is tot stand gekomen in een serie sessies waaraan zowel grote als kleine private ondernemingen, maatschappelijke organisaties als overheidsinstellingen hebben deelgenomen (zie bijlage). Initiatiefnemers waren ECP | Platform voor de InformatieSamenleving en PublicSpaces, een unieke samenwerking van maatschappelijke, publieke en private partijen. Allen voelen zij de urgentie om hier samen aan te werken; we hebben elkaar nodig om dit te laten slagen en we doen een beroep op de politiek om dit mogelijk te maken.

Namens ECP | Platform voor de InformatieSamenleving

Eppo van Nispen tot Sevenaer, voorzitter

Arie van Bellen, directeur

Namens PublicSpaces

Geert-Jan Bogaerts, voorzitter

Jantien Borsboom, directeur

BIJLAGE

Deelnemende partijen:

Het ministerie van Economische Zaken

Het ministerie van Binnenlandse Zaken

KPN

Centric

Intermax

TNO

KB, nationale bibliotheek

Freedom Internet

DCC

DINL

TNO

Universiteit van Amsterdam

PublicSpaces

ECP | Platform voor de InformatieSamenleving